

CARÀCTERS

ÉS UNA REVISTA DE LLIBRES

I AQUEST N'ÉS EL NÚMERO 60

Entrevista a Rosa Serrano, per Gonçal López-Pampló.
Articles de Bel Olid, Cristina Martí, Xavier Aliaga,
Pau Sanchis, Mònica Rius, Mercè Ibarz...

Xènia Dyakonova: «Interjecció endins» (sobre *Ai*,
de Rubén Luzón).

Josep Lluís Roig i Maria Josep Escrivà: «Al ventre de
la balena».

Simona Škrabec: «Emili Teixidor: paraules de la
frontera».

Màrius Serra: «En Tísner també novel·la».

Vicent Minguet: «Josep Maria Castellet o la raó lite-
rària» (sobre *Memòries confidencials d'un editor*,
de Josep Maria Castellet).

Damià Pons: «El sentit cívic infatigable d'un erudit
de la cultura».

Gustau Muñoz: «Un far de l'edició catalana moder-
na. A propòsit dels cinquanta anys d'Edicions 62».

Vicent Alonso tria Louise Glück.

Pàgines centrals dedicades a Josep Massot i Muntaner

SEGONA ÈPOCA - ESTIU 2012

SEGONA ÈPOCA ESTIU 2012

núm. 60.

Edita:

Publicacions de la
Universitat de València

Direcció:

Begonya Pozo

Coordinació:

Francesc Calafat, Gonçal López-Pampló,
Gustau Muñoz, Francesco Ardolino

Col·laboradors:

Sam Abrams, Joan Elies Adell,
Rafael Alemany, Vicent Alonso,
Enric Balaguer, Carme Barceló,
Josep Lluís Barona, Arantxa Bea,
Adolf Beltran, Vicent Berenguer,
Josep Bernabeu, Assumpció Bernal,
Pere Calonge, Lluís Calvo, Juli Capilla,
Ferran Carbó, Emili Casanova,
Jordi Colomina, Agustí Colomines,
Germà Colón, Maria Josep Escrivà,
Ximo Espinós, Antoni Ferrando,
Josep Antoni Fluxà, Antoni Furió,
Ferran García Oliver, Lluís Gimeno,
Marc Granell, Carme Gregori, Albert Hauf,
Maite Insa, Joan Josep Isern,
Lluïsa Julià, Ramon Lapiedra, Gemma Lluch,
Josep Martines, Tomàs Martínez,
Josep Martínez Bisbal, Joan Manuel Matoses,
Lluís Meseguer, Abraham Mohino, Isabel
Clara Moll, Isabel Morant, Jacobo Muñoz,
Alexandre Navarro, Miquel Nicolás,
Vicent Olmos, Francesc Pérez Moragón,
Manuel Pérez Saldanya, Vicent Pitarch, Pere
Antoni Pons, Joan Ponsoda, Susanna Rafart,
Vicent Raga, Eduard Ramírez, Ramon Rosselló,
Pedro Ruiz Torres, Josep Maria Sala Valldaura,
Vicent Salvador, Vicent Sanchis, Biel Sansano,
Vicent Simbor, Enric Sòria, Jaume Subirana,
Felip Tobar, Alicia Toledo, Lourdes Toledo,
Ferran Torrent, Vicent Usó, Francesc Viadel,
Pau Viciano, Rafael Xambó, Júlia Zabala.

Disseny:

Albert Ràfols-Casamada

Redacció:

C/ Arts Gràfiques, 13 - 46010 València
Tel.: 96 386 41 15 - Fax: 96 386 40 67
E-mail: caracters@uv.es
<http://www.uv.es/caracters>

Il·lustracions d'aquest número:

José Saborit Viguer

Distribució:

Gea llibres (València i Castelló),
tel. 96 166 52 56
Gaia llibres (Alacant), tel. 96 511 05 16
Midac llibres (Catalunya), tel. 93 746 41 10
Palma Distribucions (Illes Balears),
tel. 97 128 94 21

Maquetació i impressió:
ARO/ Imprensa

PVP: 3 euros

ISSN: 1132-7820

Dipòsit legal: V. 3755-1997

CARÀCTERS

LLIBRES RECOMANATS

#64 EN L'ASPRE VENT DEL NOU MÓN Vicent Alonso

Jardins de Samarcanda

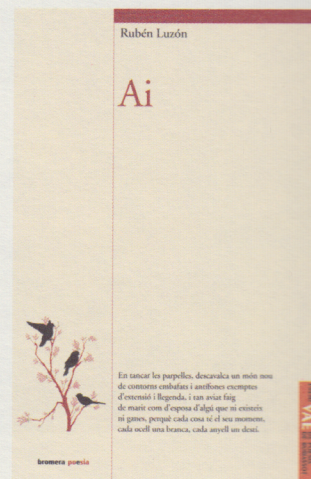
En l'aspre vent del nou món (Vicent Alonso). Es diu que els llibres mai no s'acaben, ans ens abandonen. En aquest cas però sóc jo qui no vol ser abandonada pels poemes d'Alonso i, de fet, he tornat al llibre diverses vegades durant aquests últims mesos. Per això vull recomanar-lo especialment en aquesta secció: en primer lloc per la seua qualitat excepcional, en segon lloc per la fita que suposa dins de la seua consolidada trajectòria poètica. Antoni Clapés el va ressenyar a *Caràcters* 59, encertant moltíssim quan parava atenció en dos elements essencials que articulen el llibre: la llum i la memòria. Els textos proposats per al diàleg amb el públic són més

aviats pocs —o potser jo n'hagués volgut més—, tanmateix d'una densitat i profunditat altament evocadores, també decididament provocadores. El to de saviesa vital que amara cadascú dels poemes els hi dona una entitat polièdrica, vasta, compacta amb la qual cosa es fa necessària una lectura continuada, quasi permanent diria, del llibre. Feia temps que Vicent Alonso no ens regalava un poemari. Després de deu anys ha tingut la beneïda gosadia de tornar a publicar. És moment de felicitar-nos perquè l'espera ha sigut llarga, però ha valgut la pena.

Ai (Rubén Luzón). El tercer poemari de Rubén Luzón continua sorprenent: mai no ha estat la seua escriptura una proposta fàcil. Malgrat la joventut de l'autor és ben significatiu el domini del llenguatge o l'habilitat formal que es fa ben palesa al llarg de tot el poemari, sense oblidar el gran coneixement de la musicalitat de la tradició de la lírica catalana que fa servir amb rigor i emoció. Així ho han reconegut els diversos jurats que han premiat, fins ara, tots els seus llibres. Des de formes clàssicament tancades fins als versos quasi essencial i monosil·làbic d'alguns poemes, la poesia de Luzón fa de la música bandera i de la reflexió existencial un signe d'identitat. Tanmateix sembla que el poeta s'amague entre els versos, dedicant-li de vegades al lector un to de confidencialitat que es mou entre la burla, la ironia, el sarcasme i el dolor. El seu discurs és alhora profund, intel·ligent, tibant perquè cadascuna de les paraules ocupa l'espai exacte que li pertoca al poema, creant amb èxit un difícil equilibri. Tot plegat, una poesia força intensa, un univers ben suggerent que fa agafant forma amb cada publicació. Esperem doncs que l'objectiu de «deixar d'escriure» que es planteja a un dels poemes siga només part d'un joc fictici. La seua veu té la força que necessita la poesia catalana actual.

José Saborit Viguer és pintor i catedràtic de pintura a la facultat de Belles Arts de la Universitat Politècnica de València, on imparteix classes des de 1985. Després de diverses dècades d'activitat, la seua pintura balla en els límits que uneixen i separen el paisatge i l'abstracció, originant-se des d'una mirada al món poètica, intemporal, contemplativa, despullada d'anècdotes i teories: un mirar emocionat que desitja perdurar o trobar doble vida mitjançant una acurada combinatòria formal i tècnica de la matèria pictòrica sobre el llenç. L'editorial valenciana Pre-textos ha publicat els seus llibres de poemes *Flor de sal* i *La eternidad y un día*.

Pius Alibek
El dol del quetzal
Columna, Barcelona, 2012
176 pàgs.

Pius Alibek, amb el *El dol del quetzal*, ens regala la seva primera novel·la. En realitat, Alibek ja havia fet una incursió a la literatura en català, *Arrels nòmades*, on relatava de manera autobiogràfica la seva infantesa a l'Iraq. L'autor, que ha explicat en nombroses entrevistes la seva relació d'amor amb la llengua catalana (que considera una *homely language*), també és conegut per la seva labor de traductor del supervendes egipci Alaa al-Aswani.

No cal buscar gaire continuïtat entre els dos llibres: si el primer era una col·lecció de memòries, *El dol del quetzal* entra de ple en la ficció; si l'escenari d'*Arrels* era l'Iraq dels anys cinquanta a setanta, *El dol* està situat en el Mèxic actual. El narrador, a més a més, ha «crescut» i, per tant, ja no ens parla el nen trapella o el jove que es vol menjar el món, sinó un adult. D'altra banda, tenim davant no un monòleg, sinó un diàleg. Un cànon per a dues veus que, en algun moment de la trama, canten la mateixa melodia. I és que el protagonista masculí comparteix pantalla amb la protagonista femenina, Citlali, una noia mexicana. No obstant les diferències, és difícil no trobar un regust del Pius autobiogràfic en el Sargon de ficció, un iraquíà resident a Madrid que decideix crear l'Atlàntic per fer unes vacances i que, quan vol regalar alguna cosa valuosa, el que fa es preparar un sopar.

L'autor i el narrador —confosos en una sola persona— l'únic que fan és seguir els personatges. I aquesta és la proposta que ens fa Alibek, que caminem nosaltres també al costat de Sargon i Citlali i els acompanyem mentre fan ruta vers un objectiu comú que té molt d'autoconeixement. En efecte, també Citlali ha emprès un viatge,

encara que ella ho fa a la recerca de les seves arrels, potser perquè, seguint Raimon, pensa que «qui perd els orígens, perd identitat». En aquest relat, el fil no és el *maktub*, el destí inexorable que, per estar ja escrit, impedeix que els humans tinguin la més mínima iniciativa. En aquest relat, els protagonistes escriuen la seva pròpia història, això sí, condicionada pel seus inicis. En un cantó de la balança hi tenim l'herència rebuda, a l'altra hi ha el descobriment.

Essent un text treballat amb minuciositat, en cap cas l'instrument literari es vehicula exclusivament a l'estètica, sinó que l'autor pretén aportar emoció i reflexió, que ens ha de menar a un posicionament. En efecte, tot i que l'argument, si es mirés des d'un punt de vista superficial, seria el de la història del «noi que troba noia», Sargon i Citlali —o Mesopotàmia i Mèxic— són els conductors d'una cerimònia intel·lectual que ofereix el lector un assaig sobre conceptes com la pertinença. Cadascun dels personatges —no només la parella protagonista— pertany a un autèntic mostrari d'opcions identitàries. Així, idees com ètnia, pàtria i religió són representades de forma diversa per tal que sigui el lector el qui obtingui la seva pròpia conclusió. Alibek —que considera que la religió és un tabú per als occidentals— ens parla de com el monoteisme comporta l'exclusió religiosa. Però també ens mostra com, en realitat, la necessitat d'espiritualitat és universal, de com déu —sigui com sigui— és una cerca, un camí. En aquest anar i venir, des de l'Iraq a Mèxic passant per la Península Ibèrica, Orient i Occident es barregen en aventura que beu —sense manies— de totes les fonts possibles.

El paisatge de l'estat mexicà de Chiapas, amb la seva natura excessiva, i una arquitectura civil i religiosa tan peculiar serveixen de mirall per a uns protagonistes que es qüestionen qui són i on van. Així doncs, el que se'ns planteja és un joc en què la literatura serveix per formular unes preguntes que no per conegudes són menys vigents. Tot fent camí, doncs, aquí tenim una *road movie* a la cerca del Grial. O a l'espera de trobar un quetzal que no estigui de dol i torni a cantar amb llibertat.

Mònica Rius

Empar Talens i Grau
Jo sóc aquell que em dic
VIII Premi Benvingut Oliver
de Narrativa Juvenil
Perifèric Edicions, Catarroja, 2012
148 pàgs.

Empar Talens, hereva directa de la novel·la d'«institut», elabora una història sobre la vida d'un dels molts nadons robats durant el franquisme i els primers anys de la democràcia, i l'emmarca en un ambient d'adolescents.

Si bé el tema de les adopcions irregulars —tan actual i present en els mitjans de comunicació— s'acostuma a plasmar en la literatura des de la visió del fill o de la mare, l'autora assumeix una posició trencadora perquè l'aborda successivament des del punt de vista dels diferents individus que hi prenen part. És a dir, fa ús d'una veu narrativa polifònica perquè cada capítol està explicat en tercera persona, però des de la perspectiva d'algun dels personatges. Aquest tret —propri de la narració de misteri— és efectiu perquè el lector coneix les motivacions de cada individu per actuar de certa manera, cosa que facilita que els justifiqui, hi senti empatia i, fins i tot, s'hi pugui identificar. Tot i ser un relat sobre la descoberta d'una adopció, aviat deduirem l'origen d'en Pep, el personatge principal, i sovint tenim més informació que la veu que narra. En canvi, sí que es transmet la intriga sobre el present d'en Pep: com aconseguirà treure a la llum el passat?, podrà retrobar la família biològica?

El temps principal de la novel·la se situa en l'edat adulta del protagonista, però s'hi integren relats sobre el passat. El present s'exposa linealment, amb el·lipsis temporals ben resoltes, i s'alternen encertadament els capítols de la història central amb els que n'expliquen una de secundària. Atès que el lector va coneixent les dues històries de manera progressiva i paral·lela, les